

KELEIVIS
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje, Kanadoje, Pla-
ty Amerikoje, Europoje. \$4.00
KELEIVIS
634 Broadway, So. Boston 27, Mass.

KELEIVIS

THE TRAVELER LITHUANIAN WEEKLY

KELEIVIS
Lithuanian Weekly
Represents over 75,000 Lithuanians in
New England and about 1,000,000
in the United States
KELEIVIS
634 Broadway, So. Boston 27, Mass.

NO. 24 "Keleivis" Telefonas AN 8-3071

SOUTH BOSTON, MASS., BIRZELIO (JUNE) 13, 1956
Entered as Second Class Matter February 23, 1905, at the Post Office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879

Atkuro Numeris
Kaina 10 Centų

51-IEJI METAI

Peronistai Bandė Perversmu Grįžt į Valdžią Argentinoje

Kariškių ir Civilių Peronistų Sukilimas Numalsintas;
40 Maištininkų Tuoj Pat Sušaudyta. Kiti Vėliau Tei-
siami; Peronistai Bandė Drąsiai, Bet Blogai
Pasiruošę; Fasistiniai Elementai Nerimsta.

Pereitą sekmadienį anksty-
rytą Argentinos fašistai,
nuverstoj diktatoriaus Pe-
rono šalininkai bandė pa-
daryti ginkluotą perversmą
ir vėl grąžinti į sostą paša-
lintąjį savo vadą.

Kariškame sukilime daly-
vavo kariškiai ir civiliai Pe-
rono šalininkai. Bet suki-
limas nepavyko. Karo laivy-
no lėktuvai bombomis iš-
daužė sukilėlius ir kurie
nebuvo užmušti bombomis,
buvo paimti į nelaisvę.

Tuoj po sukilimo numal-
šinimo 40 maištininkų buvo
sušaudyta karo lauko tei-
smo sprendimu, o kiti mai-
štininkai buvo teisiami vė-
liau. Argentinos vyriausybė
su fašistiniais maištininkais
susitvarkė greitai ir griež-
tai.

Argentinos fašistų suki-
limas buvo labai kruvinas ir
krūvinai numalsintas, bet
tikras žuvusiųjų skaičius
dar nėra žinomas. Argenti-
nos prezidentas gen. Aram-
buru sekmadienį pavakare
kreipėsi į Argentinos tautą
ir apgailestavo, kad išlieta
daug brangaus kraujo.

Fašistų sukilimui Argenti-
noje vadovavo du peroni-
niai generolai, kurie nuver-
tus diktatorių buvo atleisti
iš kariuomenės. Tie vadai,
generolai Tanco ir Valle,
vėliausiomis žiniomis dar
buvo medžiojami krašte.

Sovietų Gyvena 200,000,000 Žmonių

Po 17 metų Sovietų Ru-
sija paskelbė statistikos da-
vinius apie savo gyventojų
skaičių ir ūkį. Nuo 1939 m.
tokie daviniai Rusijoje bu-
vo laikomi paslaptimi.

Pagal paskelbtus davi-
nius visoj Sovietų Rusijoje
metų balandžio mėnesį buvo
200,000,000 gyventojų, ar-
ba apie 20,000,000 mažiau
negu Vakarų buvo spėjama.

1939 metais Sovietai
skelbė turį 170,000,000 gy-
ventojų. Karo eigoje Sovie-
tai užgrobė 20,000,000 žmo-
nių iš kaimyninių valstybių
(Lietuva, Latvija ir Esti-
ja 6 milijonai, iš Lenkijos
11 milijonų ir iš Rumunijos
3 milijonai). Metinis gyven-
tojų prieauglis Sovietų Ru-
sijoje, pagal Stalino tvirtinimą,
siekia 3,000,000. Todėl So-
vietuose turėtų būti virš 240
milijonų gyventojų. Bet ka-
ro nuostoliai ir laikymas
daug milijonų žmonių ver-
gu stovyklose, kur mirimų
skaičius yra labai didelis,
Sovietijos gyventojų skai-
čių labai sumažino.

Harriman Skelbia Savo Kandidatūrą

New Yorko gubernato-
rius A. W. Harriman pra-
eitą šeštadienį oficialiai pa-
siskelbė esąs kandidatu į
prezidento vietą nuo demo-
kratų partijos ir stengsis
paveikti demokratų partijos
konvenciją, kad ji nuomi-
nuotu kandidatu. W. Harri-
man sako, kad jis griežtai
stovi už civilės teises (ne-
grams) ir mano, kad demo-
kratų partija turėtų į rinki-
mus eiti su aiškia liberali-
ne programa ir patraukti į
savo pusę balsuotojus so-
cialinėmis reformomis.

Adlai Stevenson sako,
kad New Yorko gubernato-
rius yra jo rimčiausias kon-
kurentas varžytynėse dėl
kandidatūros demokratų ei-
lėse.

Vokietijos Vadas Lankosi Amerikoje

Vakarinės Vokietijos kan-
cleris (ministrų pirminin-
kas) Dd. K. Adenauer pe-
reitą seštadienį atvyko į
Ameriką. Jis turi eilę pasi-
kalbėjimų su valstybės se-
kretoriu John Foster Dulles
ir aplankys kelius universi-
tetus, kurie jam suteikė
garbės daktaro titulą.

K. Adenauer turėjo pasi-
matyti su prezidentu D. D.
Eisenhoweriu ir su juo aiš-
kintis dėl būdų, kaip pen-
lentki Maskvą, kad ji sutik-
tų leisti suskaldytą Vokietij-
ją sujungti. Dėl prezidento
staigos ligos vokiečių va-
das pasitenkins pasitari-
mais su valstybės sekreto-
riu.

Paskutiniu laiku Maskva
visai atvira sako, kad ji ne-
leis Vokietijos suvienyti.
Chruščiovas sakė Maskvoje
besilankantiems praneš-
iams: "Jūs turėkit savo vo-
kiečius, o mes turėsime sa-
vo vokiečius", o anglams
tas pats Chruščiovas aiški-
no, kad Maskva gali tiesiog
su Vakarine Vokietija susi-
tarti dėl Vokietijos suvieni-
timo ir jokių derybų su Va-
karų valstybėmis dėl Vo-
kietijos Maskvai nereikia.

Vokietijoje toks rusų nu-
statymas kelia daug viso-
kių abejonių dėl Adenau-
erio politikos tikslingumo.

Darbiečių Pažiūra

Anglijos Darbo partijos
vadas Gaitskell ragina vy-
riausybę pradėti naujas de-
rybas dėl Kipro salos su iš-
tremtuojų Kipro arkivysku-
pu Makarios.

Didžiausias pasaulio lėktuvnešis Saratoga pirmą kartą išplaukia į jūrą. Jis yra 60,000 tonų talpumo, 1,039 pėdų ilgio, jame gali nutūpti 100 lėktuvų, jo įgula 3,500 vyrų. Laivas kainavo pastatyti 207 milijonus dolerių. Laivas nutrauktas New Yorke jam pirmą kartą išplaukiant į jūrą ties Manhattan tiltu.

Lenkų Mackevičius Stalinas Mokė 'Mušk Bulganino Laiškas Grįžta Lenkijon Mušk ir Vėl Mušk' Nesako Nieko Naujo

Lenkų dešinysis politikas
ir laikraštininkas, vilnietis
Stanislaw Mackiewicz, pa-
skelbė Londone, kad jis
birželio 23 d. grįžta į komu-
nistinę Lenkiją.

S. Mackevičius sako, kad
jis grįžta į Lenkiją todėl,
kad nustojęs vilties dėl
Lenkijos išlaisvinimo iš
bolševikų diktatūros, o to-
dėl pasinaudoja Varšuvos
siūloma amnestija politi-
niams emigrantams ir grįž-
ta namo.

S. Mackevičius sako, kad
Anglija ir Amerika išdavė
Lenkiją ir toms valstybėms
visai nerūpi Lenkijos išlai-
svinimas, o tik rūpi šnipinė-
jimas sovietiskų paslapčių
su lenkų pagalba. S. Mac-
kevichius sako, kad Anglija
yra "didžiausia išdavikė"
už nepadėjimą Lenkijai po
karo atgauti laisvę.

S. Mackevičius sakosi ir
dabar esąs antibolševikas,
kaip ir buvęs, bet jis mano,
kad Lenkijoje jis vis dėlto
galės gyventi ir pasakyti tei-
sybę apie Amerikos ir An-
glijos išdavystę.

Prieš karą S. Mackevi-
čius redagavo Vilniuje len-
kų dienraštį "Slowo", tada
jis buvo monarchistas ir
rėmė pilsudskininkų val-
džią.

UNIJO RENGIASI RINKIMŲ KOVAI

Amerikos unijų vadai ne-
taip seniai manė, kad šie-
met unijos turėtų nesikišti
į prezidento rinkimų kovą.
Bet paskutiniu laiku unij-
stų pažiūra tuo klausimu
yra žymiai pasikeitusi ir
daugelis jų mano, kad uni-
joms nedera stovėti nuoša-
liai, bet reikia aktingai pa-
siskirti už vieną tinkamą
kandidatą ir dėti pastan-
gas jį išrinkti.

Didelę daugumą unijų
veikėjų yra linkę vėl remti
A. E. Stevensonso kandida-
tūrą.

Valstybės departamentas
pereitą savaitę paskelbė
Chruščiovo kalbą pasakytą
Sovietų komunistų partijos
20-ame kongrese Maskvoje
uždarene posėdyje apie vi-
sokias Stalino šūnybes.

Ir valstybės departamen-
tas paskelbė ne visą kalbą,
kaip ji buvo pasakyta užda-
rame suvažiavimo posėdy-
je, bet tik didžiąją jos da-
lį, kuri buvo pasiuntinėta
užsienių komunistų partij-
vadams. Manoma, kad dalis
kalbos apie Stalino užsie-
nių politiką dar nėra žino-
ma.

Savo kalboje Chruščio-
vas nupiešė Staliną, kaip
garbės ištroškusį despotą ir
kraugerį, kuris skerdė savo
bendradarbius ir "visai ne-
kalbus" komunistus tik dėl
to, kad Stalinas ar jo pati-
kimieji juos skaitė "liau-
dies priešais". Jokių kaltės
įrodymų areštuotiems nebu-
vo patiekiami, jie patys tu-
rėjo prisipažinti prie viso-
kių prasikaltimų, o policija
prisipažinimus išgaudavo
kankinimais. Chruščiovas
sako, kad Stalino policija
suimtuosius tardė pagal to-
kį staliniską principą:
"mušk, mušk ir vėl mušk",
kol kaltinamasis prisipa-
žins. Taip buvo išgauti gar-
sieji komunistų prisipažini-
mai, kurie stebino pasaulį.

Dabar Chruščiovas patvir-
tina, kad prisipažinimai bu-
vo išgauti kankinimais.
Pasaulis ir be Chruščiovo
žinojo, kad Stalinas buvo
krūvinas budelis ir niekšas,
o dabar patys Maskvos dik-
tatoriai, kurie Staliną garbi-
no ir dievino, vadina jį
niekšu, budeliu ir šlykščiau-
siu despotu.

Chruščiovo kalba apie Sta-
liną niekšybes, yra labai
idomus dokumentas apie
visą bolševizmo tvarką ir
dabartinius bolševikų va-
dus, kurie visi buvo Stalino
artimi ir krūvinai bendradar-
biai.

Praeitą savaitę Rusijos
ministrų pirmininkas Bul-
ganinas vėl atsuntė asme-
ninį laišką prezidentui D.
D. Eisenhoweriui. Laiškas
kalba apie nusiginklavimo
reikalą, bet nieko naujo ne-
pasako.

Savo laiške Bulganinas
siūlo, kad Vakarų valstybės
nelauktų susitarimo dėl nu-
siginklavimo ir tuoj pat pa-
siųktų Sovietų pavyzdžiu ir
bradėtų mažinti savo gin-
kluotą pajėgas be jokios
kontrolės ir kitu dėsniu.

Bulganinas sako, kad ru-
siai sumažins savo karo pa-
jėgas 1,200,000 vyrų, bet
Vakarų valstybės neturi jo-
kių galimybių patikrinti,
ar rusai ta tikrai daro ar
darys. Todėl ir Bulganino
siūlymas, kad Amerika ma-
žintų savo ginkluotą pajė-
gą nepadarys jokios įta-
kos i Amerikos pažiūras
tuo klausimu.

Rusų Arkivyskupas Bolševikų Tarnyboje

Amerikoje lankosi Mas-
kvos metropolitas (arkivy-
skupas). Pasikalbėjime su
Amerikos aukštais dvasiš-
kiais metropolitas pasiskel-
bė aiškiai ir griežtai prieš ko-
lonializmą. Amerikiečiai su
tuo sutiko ir paklausė, kaip
Maskvos šventenybė žiuri į
fakta, kad rusai iš Lietuvos,
Latvijos ir Estijos padarė
savo kolonijas. Amerikie-
čiai siūlė pasmerkti Mas-
kvos kolonializmą. Pabalti-
jo kraštuose, bet Maskvos
metropolitas atsiskėlė tą rei-
kalą svarstyti, nes esą jis
nenori kištis į politiką...

Po šitokio Maskvos me-
tropolito nasiskakymo vi-
siems pasidarė aišku, kad
jis yra Maskvos imperia-
lizmo agentas ir virš to žmo-
nus kuris gali per akis me-
luoti.

Prezidento Staigi Liga Sukėlė Politinių Spėliojimų

Prezidentas Staiga Susirgo Vidurių Liga; Greita Opera-
cija Išgelbėjo Jo Gyvybę; Ligonis Greit Pasveiks,
Bet Liga Kelia Klausimą ar Jis Bus Kandidatas
Rinkimuose; Visi Laukia Jo Pasisakymo.

Monako Deimantai Pakvipo Skandalu

Monako mažiukės valsty-
bės lyg ir parlamentas (na-
cionalė taryba) savo princi-
vestuvėms su amerikiete ak-
tore Grace Kelly nupirko
savo būsimai princesei dei-
mantų apykaplę už \$100.
000, bet užmiršo už tą do-
vaną užmokėti. Deimantų
pardavėjas sakosi gavęs tik
rankpinigį \$21,000, o ki-
tų pinigų Monako bankas
nemoka.

Monako parlamentas aiš-
kina, kad deimantų parda-
vėjas davęs kvšį kai ku-
riems to parlamento na-
riams ir ikišęs mažos ver-
tės deimantus. Pardavėjas
ta užveinėja ir grąšina pa-
traukti visa Monako i tei-
smą. Skandalas plačiai nu-
skambėjo ir dar neaišku,
kaip jis pasibaigs.

Kinija Jau Baigia Kolektivizuot Ž. ūkį

Kinijos komunistų val-
džia skelbia, kad jai labai
gerai sekasi kolektivizuoti
Kinijos žemės ūkį. Dabar-
tiniu laiku jau 56% visų
Kinijos valstiečių yra kol-
chozų nariais, o iki kitų me-
tų pavasarį net 90% visų
valstiečių bus suvaryti į
kolchozus. Kinijoje yra 120
milijonų valstiečių šeimų,
kurios nuo amžių dirbo sa-
vo privačią žemę. Komuni-
stai per trumpą laiką pasiv-
sė kinas valstiečius suva-
rėti į Rusijos pavyzdžiu kū-
riamus kolchozus. Kiek ta
proga valstiečių žūva ir kiek
jų išstremiama iš jų gyvena-
mų vietų dabar yra didelė
paslaptis ir paaiškės kada
nors vėliau.

Tito Labai Norėtų Atvykti Amerikon

Jugoslavijos diktatorius
Tito, kuris dabar lankosi
Maskvoje, jau kuris laikas
duoda suprasti Amerikai,
kad jis mielu noru atvyktų
į Washingtoną pasisvečiuoti,
jei jis būtų pakviestas.
Tą savo norą apsilankyti
Amerikoje Tito pakartojo
laikraštininkams pereitą sa-
vaitę Maskvoje.

Bet Amerikos vyriausybė
vargu kvies Tito čia atsi-
lankyti dėl vidaus politikos
sumetimų. Tito pakvietimas
sukeltų daug ginčų ir bar-
nių, ypač dabar, kada Tito
susitaikė su Maskva ir de-
dasi esąs geras Kremliaus
valdovų bičiulis.

Pereitos savaitės gale visa
kraštą sujudino nemaloni
žinia, kad prezidentas D.
D. Eisenhower staiga susir-
go vidurių liga. Penktadie-
nį nakčia anksty rytą pre-
zidentas pajuto skausmą
viduriuose, pašauktas prezi-
dento gydytojas liepė ligonį
vežti į Walter Reed karišką
ligoninę, kur po gydytojų
pasitarimo buvo nutarta da-
ryt ligoniui vidurių opera-
cija. Šeštadienį anksty rytą
operacija buvo padaryta ir
ji pasisekė visai gerai. Li-
goniui buvo išpiauta vienos
žarnos užsikimšusi dalis.

Gydytojai sako, kad grei-
ta operacija išgelbėjo pre-
zidento gyvybę. Operacija
pasisekė gerai, prezidentas
jau pradeda taisytis po ope-
racijos ir laukiama, kad po
poros savaitių jis galės ap-
leisti ligoninę, o po kokių
šešių savaičių galės grįžti
prie savo normalaus darbo.

Geros žinios apie pasise-
kusią operaciją ir presiden-
to gijimą nuramino kraštą,
bet liga ir vėl iškelė jau ir
seniau girdimą "sveikatos
klausimą", ar prezidentas
begalės ir ar benorės būti
kandidatu šio rudens rin-
kimuose. Respublikonai sa-
ko, kad nauja liga ir ope-
racija nekludys presiden-
tui būti kandidatu, bet pa-
ties prezidento sprendimas
tuo reikalu nėra žinomas ir
paaiškės tik jam pasveikus.
Tuo tarpu krašte žmonės
spėlioja, ar 65 metų žmo-
gus, neseniai pergvenęs šir-
dies smūgį, o dabar naują
ligą ir operaciją, begali im-
ti ant savo pečių presiden-
tūros našta keturiems me-
tams.

Apsisprendimas dėl kan-
didatūros, be abejo, bus
paties prezidento, bet liga
neišvengiamai kelia daug
visokių politinių klausimų.

Laike prezidento ligos jo
jo artimas patarėjas buvęs
New Hampshire valstijos
gubernatorius Adams vado-
vauja prezidento bendra-
darbiams ir palaiko ryšius
su kongreso vadais dėl lei-
stinų įstatymų.

SOCIALISTAI REMIA G. MOLLETT POLITIKĄ

Prancūzų socialistų parti-
jos nacionalinė taryba pri-
tarė G. Mollet vyriausybės
politikai Alžyre.

Vyriausybės vadas ką tik
gavo pasikiekimą parla-
mente, bet socialistų eilėse
Alžyro maišto malšinimo
politika kėlė nemažai abe-
sutaikė su Maskva ir de-
dasi esąs geras Kremliaus
valdovų bičiulis.

Mūsų pareiga

Šią savaitę sueina lygiai 15 metų, kai rusai okupantai Lietuvoje sugaudė kaip laukinius žveris kelias dešimtis tūkstančių mūsų tautiečių, kurių tarpe buvo ir moterų, ir vaikų, ir senelių, ir ligonių, ir uždarytose gyvulinuose vagonuose išvežė į Sibirą. Ilgą laiką bolševikai tą baisų įvykį slėpė nuo pasaulio akių, visai jį melavo, sakydami, kad žmonės važiavo savo noru, kad jie džiaugiasi tuo būdu vėliau išvengę karo baisenybių ir panašiai.

Šiandien, turint laisvajame pasaulyje daug dešimčių tūkstančių tų įvykių liudininkų, sunku bėra juos paslėpti ir apie juos žino jau visas pasaulis. Ypač tas paaiškėjo, kai patys komunistai pradėjo kelti viešumon Stalino niekšybes ir paties Chruščiovo lūpomis pasakoti, kaip žiauriai Stalinas naikino net savo artimuosius bendradarbius ir kitus komunistus, kurie turėjo šiek tiek sąvagarbos ir nenorėjo akiai Stalino klausyti. Taigi, jei jau Stalinas taip elgėsi su savo draugais, tai ką jau besakytų apie jo elgesį su pavergtos ir visiškai beteisės lietuvių tautos žmonėmis, kuriuos Salino smurtininkai pakrikštijo "liaudies priešais"!

Kaip dabar paaiškėjo iš paskelbtos, nors dar ir nepilnos Chruščiovo kalbos Sovietų komunistų partijos 20-ame kongrese, išties tautos Sovietijoje buvo visiškai išnaikintos. Chruščiovas išvardijo šias išnaikintas tautas: kalmukų, čecėnų, balkarų, ingušų, ir karačių. Tų tautų VISI žmonės, neišskiriant nė komunistų, buvo išgabenti iš jų gyvenamųjų vietų ir išsklaidyti po įvairias Sovietijos kocentracijos stovyklas ir tolimas vietas. Chruščiov neužsiminė nė žodžiu apie visai išnaikintus Krimo totorius ir Pavolgio vokiečius, jis neužsiminė nė apie Lietuvos, Latvijos, Estijos rytinės Lenkijos, Bukovinos, Besarabijos ir kitų naujai užkariautų tautų naikinimą, matomai, pats pritardamas Stalino politikos bešališkam elgesiui su tomis tautomis.

Žmonių vežimai iš Lietuvo ėjo dar smarkiau negu 1941 metais, kada bolševikai grįžo į Lietuvą 1944 metais. Šiandieną mūsų tautiečių, išvežtų į įvairias Sibiro ir kitas Rusijos tolybes, jau yra ne dešimtys tūkstančių, bet šimtai tūkstančių ir žmonių naikinimas Lietuvoje tęsiasi ir dabar įvairiais pavidalais. Vežami ir dabar jauni žmonės į karo tarnybą, baigę mokyklą skiriami darbininkams į tolimas Rusijos vietas, jaunimas raginamas vykti apgyvendinti Sibiro ir kitas Sovietų Azijos tuštumas, kurti ten pramonę ir imtis žemės ūkio. Vežami iš Lietuvos ir įvairūs žmonės įtarti "nacionalizmu" ir neišikimybėje okupuotą valdžiai.

Kiek tas mūsų tautos naikinimas dar tęsis, niekas negali pasakyti, bet mūsų gyvenamųjų laisvame pasaulyje pareiga nenustoti vilties ir pasiryžimo kovoti visomis priemonėmis, kad Lietuva ko greičiau išvystų šviesų rytojų. Mes kiekviena proga turime kelti protesto balsą, šaukti į dar laisvųjų žmonių sąžinę, priminti jiems komunistišką pavojų ir įspėti pabusti, kol dar jų laisvei nėra pervėlu.

Tuo tikslu šiomis dienomis visame laisvajame pasaulyje, kur tik yra lietuvių didesnis ar mažesnis būrys, rengiami protesto susirinkimai. Dalyvaukime juose, skelbkime apie juos ko plačiausiai ir to krašto, kuriame gyvename, gyventojams.

Lietuvoje mūsų broliai ir sesės dar nėra palaužti, jie nėra nustoję vilties išlaisvinti iš svetimo ir žiauraus okupanto padėjų. Kokia nuodėmė būtų mums, gyvenantiems laisvajame pasaulyje, netekti pasiryžimo ir savuosius apiešti, jų išlaisvinimui nieko nebedaryti!

Apžvalga

SU MAŽU JEIGU JIE BŪTŲ GAL IR LAIMEJĘ

Tautininkai nelaimėjo rinkimų renkant SLA Pildomąją Tarybą. Jie labai norėjo šalia daktaro kvotėje turėti ir išdininko vietą. Deja, SLA nariai tautininkų norų "nesuprato" (ar gal per daug gerai juos suprato) ir p. Trečiojo neisrinko.

Cia yra įprasta, kad pralaimėjęs rinkimus pasiunčia sveikinimą laimėtojiui ir užmiršta visą reikalą iki kitų rinkimų. Bet tautininkai yra kitokios rūšies žmonės. Jei jie pralaimėjo rinkimus, tai jie mano, kad kas nors yra netvarkoje rinkimų apraše ir pradeda ieškoti priekabių ar pasiteisinimų, kurie nieko nekeičia, bet smetoniniu kavalieriu honorą šiek tiek paglosto. Jie

sako, kad su nedideliu jeigu jie būtų laimėję ir tuo save ramina.

Tautininkų "Dirva", didelė demokratiškų rinkimų gerbėja, leidosi net į tokios "konstitucinius" samprotavimus. Ji rašo:

"Šie rinkimai kaip tik sukelia tam tikras abejones, ar tikrai jie yra įvykdyti prisilaikant SLA konstitucijos nuostatų ir geros valios tu, kuriems priklauso rinkimų priežiūra. Tokias mintis kelia paskelbtieji rinkimų duomenys. Iš jų matyti, kad į išdininkus buvo leista balsuoti kandidatas, kuris dar rinkimų pradžioje savo kandidatūrą atšaukė. Bet nežinia kodėl rinkimų vykdytojai nepainformavo laiku apie tai kuopas."

"Dirva" puikiausiai žino, kad yra aiškiai nustatyti terminai kandidatūroms at-

šaukti, kaip ir terminai pareikšti sutikimą būti kandidatui. Ar buvo su tais nuostatais prasilenkta? Jokių įrodymų tautininkai nepateikia, jie tik barstosi neaiškiais įtarimais ir mano, kad blogai atsitiko, kad jų remiamas kandidatas nepaėjo. Bet SLA nariai dėl to reikalauja savo nuomonę ir ją per rinkimus aiškiai pareikšti.

Tautininkai "piktinasi", kaip žmonės drįso balsuoti už advokatą Verbalį, jei jis savo kandidatūrą atšaukė? O kodėl žmonės negalėtų už jį balsuoti? Rašantis šias eilutes yra ne kartą balsavęs už kandidatus, kurių vardo visai nebuvo kandidatų sąrašė. Ir kodėl nebalsouoti, jei toks asmuo atrodo tinkamiausias, o išstatytieji kandidatai nepatinka?

"Dirva" mano, kad visi balsai, kurie buvo paduoti už adv. Verbalį, būtų tekę Albinui, jeigu žmonės būtų nebalavę už Verbalį. Bet žmonės ir šimtais pavyzduo remiantis "Dirva" taip samprotuoja? Nagi, be jo laginingą propagandą įskaičio pagrindo. Mes manome, kad visi, kurie balsavo už adv. Verbalį, jei jie būtų turėję pasirinkti kitą kandidatą, būtų atidavę savo balsus už N. Gugienę.

Balsus, paduotus už kitus asmenis lengva savintis, bet kokia prasme šitokio savinimosi?

Padariusi adv. Verbalio balsų nusavinimą, "Dirva" prieina šitokios jos kandidatui malonios išvados:

"Tokie faktai duoda SLA sei-
mui rimtą pagrindą pasvarstyti ir nuspręsti ar padaryti SLA vietą paveldima, į ką veda su kombinacijomis atliktieji rinkimai, ar paversti SLA išda tvarkyti naujam išdininkui, už ką pasisakė ir tikroji dauguma balsuotojų".

Kitaip sakant, jeigu mūsų remiamas kandidatas nepaėjo, tai šalin rinkimai ir tegu seimas užkaria Susivienijimui išdininką, kurio nariai neisrinko.

Plepalas apie "paveldimą" išdininką rodo, kiek tautininkai yra įsirėję.

Skaitykite knygutę JUOZAS STALINAS

arba kaip Kaukazo razbaininkas tapo Rusijos diktatorium. Joje J. Pilipauskas, prieš kelerius metus parašė, ką komunistai tik šien dien teišdriso pasakyti.

Kaina tik 25 centai, galite atsiųsti pašto ženklais. Rašykite: "Keleivis", 636 Broadway, So. Boston 27, Mass.

Komunistiniai redaktoriai

Pagrindiniai teisingo ir navedo komunistiniam interpadoraus laikrastininko nacionalui netiesai skleisti. žymiai yra: teisinga ir Dabar, sąlygoms pasikeičia informacija, kova už tiesą, kova prieš priespaudą, terorą, melą, žmonių laukti bent kokio laisvesnio naikinimą. Tokius reikalavimus tenka taikyti ir komunistinių laikraščių redaktoriams.

Net Sovietijoje, pradėjus griauti Stalino legendą, spauda užsipuolė tuos savo laikrastininkus, kurie tebuvo šlužai, akiai tarnavo Stalinui, tebuvo vien ištikimai atsidavusiu įrankiu diktatoriaus užgaidoms tenkinti, net tuo metu, kada buvo žudomi užsitarė revoliucionieriai.

Taip pat Vengrijoje įvyko gan triukšmingas rašytojų ir laikrastininkų susirinkimas, kuriame valdžia buvo kaltinama sudariusi nežmoniškas sąlygas spaudos nebalavę už Verbalį. Bet žmonės ir šimtais pavyzduo remiantis "Dirva" taip samprotuoja? Nagi, be jo laginingą propagandą įskaičio pagrindo. Mes manome, kad visi, kurie balsavo už adv. Verbalį, jei jie būtų turėję pasirinkti kitą kandidatą, būtų atidavę savo balsus už N. Gugienę.

Jeigu Rusijoje ir jos užimtuose kraštuose kas mėgintų pateisinti laikrastininkus, kad jie buvo išprievartauti taip rašyti (nors tikro laikrastininko niekas neprivėrs rašyti netiesą), bet niekas nesiims teisinti šiapus geležinės uždangos gyvenančius komunistų žurnalistus, nes jie turėjo pilną laisvę pasakyti skaitytojams teisybę, ir todėl jiems pilnai tinka sovietų spaudos paskelbti priekaištai—jie nė vieną kartą neprasirėdė prieš melagingą Stalino propagandą. Žinoma, už tokį žygį jiems Maskva būtų nutraukusi pinigines pašalpas, todėl jie ir buvo šlužai.

Apie trisdešimt metų tie komunistiniai redaktoriai diena iš dienos šlovino Staliną kaip Dievą, tą caro šnių iškelė į revoliucijos didvyrius, teisingo visus jo žygius, žemino ir drabstė purvais kiekvieną jo areštuotą, dažnai net teismui netarus savo žodžio, nekalbant apie jų nešvarų kranksėjimą ties nužudytų Stalino priešų—Bucharino, Tuchačevskio, Zinovjevo ir kitų,—lavonais. Jo darbai buvo jiems virš bet kokios kritikos, nors jis išžudė tikrų komunistų daugiau, kaip caro policija, Hitleris ir Mussolinis kartu suėmus. Kodėl? —Todėl, kad jie akiai tar-

Jugoslavijos diktatorius Tito šiuo metu svečiuojasi Sovietų Sąjungoje. Čia jį mato me kalbant Maskvos geležinkelio stotyje ką tik atvykus. Pačioj kairėj Sovietų ministris pirm. Bulganinas, greta jo Jugoslavijos viceprezidentas Kardelj, Tito žmona. Chruščiovas ir dešinėj Vorosilovas, kuris dabar yra Sovietų Rusijos prezidentas.

Kas Savaitė

Politikos katilas

Amerikinės politikos katilas vis labiau garuoja. Demokratų partijos aspirantas Stevenson nugalėjo savo oponentą Kefaueri. Kalifornijos nominaciniai balsavimai jam davė nusveriamą balsų daugumą. Bet tai nereiškia, kad Stevensonas užtikrintas laimėjimu. Ir spaudoje ir demokratų partijos viršūnėse girdėti balsų apie "juodą arkli".

"Juoduoju arkliu" gali būti arba New Yorko valstybės gubernatorius Harrimanas arba Missouri valstybės senatorius Symingtonas.

Viskas rodo, kad demokratų partijos konvencija (Chicago) bus triukšminga. Ne taip republikonuose. Pastarieji, jau turi savo kandidatatus. Ike neturi oponento. Maža oponentų ir Nixonui. Vienintelis republikonų rūpestis — Eisenhowerio sveikata. Pereitą savaitę republikonus labai sukrėtė žinia apie Eisenhowerio sušingimą. Jam teko gulti ligoninėn ir leisti save operuoti. Republikonams simpatinga spauda pasiskubino užakcentuoti: "Ike ill, heart OK" — Ike serga, bet širdis tvarkoje.

Komunizmo ubagynas

Bolševizmo rojus dvokia ubagynu. Į Lietuvą ir kitus satelitinius kraštus eina masinė siunta. Siunčiama vaisiai ir apranga — siunčiama, siunčiama.

Kas čia pasidare? Kodėl "išlaisvintų" ir neva "laisvųjų" kraštų žmonės turi kreiptis į Ameriką, prašydami vaisių ir aprangos? Visai paprastas reikalas.

Teisme kartais nusikaltėlis yra pateisinamas dėl kvailumo, bet komunistiniai žurnalistai nėra kvaili. Kudirką kadaise paduokė lietuvių inteligentus, nuėjusius tarnauti maskoliams, chronišku kinkų drebėjimu prieš Rusiją. Tokio pateisinimo neturi šitie laikrastininkai, nes jie gyvena laisvės krašte. Jie žino, kad tarnauja netiesai, bet to darbo neatsisako, nes jie yra veidmainiai.

Sunku lietuviškame žodyne rasti atitinkamą žodį tokiems žmonėms, kurie są-

Maskvos gengsteriai išplėšė ne tik Lietuvą, bet visas jų okupuotas šalis. Kol Lietuva buvo nepriklausoma, jos gyventojai turėjo aprangos, turėjo maisto ir vaistų; niekas nesikreipė į Ameriką. Patys bolševikai ją vadino "malaja Amerika" — mažąja Amerika. O dabar?

Dabar ten ubagynas. Amerikos lietuvius, norėdamas padėti savo giminei ar prieteliui, Maskvai sumoka maitų mokesnio daugiau, negu vertas pats siuntinys. Maskvos gengsteriai yra toli pralenkę Amerikos gengsterius Kaponius ir kitus.

Būdingas nuolaidumas

Taigi, "diplomatinis šefas" Lozoraitis jau Amerikoje. Brooklyno "Vienybė", Clevelando "Dirva" ir Chicagos "Laivoji Lietuva" daug rašo apie jo nuopelnus. Štai ką rašo Stepas Mackevičius:

"Būdamas taktingas aukščiausiam laipsnyje, linkęs spręsti visus klausimus išmintingo išsiaiškinimo keliu, niekur nieko nežeidžias, Stasys Lozoraitis moka būti nuolaidus, kai to reikalauja Lietuvos interesai" ("Vienybė").

Fine! Bet ar Mackevičius galėtų paaiškinti, kaip šitą nuolaidumą sutaikyti su Lozoraitio aštuonių punktų? Gal jam nežinoma, kad tie punktai buvo iškepti Romoje ir pakšti Vlkiui, kuris atstovauja Lietuvos visuomenei. Vliskas veda kovą už atstatymą nepriklausomos ir demokratinės Lietuvos. Tai kodėl šefas nepasirinko tą išmintingo išsiaiškinimo kelią? To išmintingo išsiaiškinimo Vliskas ir siekė.

Būtų galima to pasiekti, bet va — skersai kelio paguldyti šefo aštuonių punktų. Argi to reikalauja Lietuvos interesai?

Ne, to reikalauja interesai grupelės žmonių, kurie iš Lietuvos laisvinimo daro savo partinį jomarką.

Kepto ledo pranašas

Maskva turi naują užsienių reikalų komisarą — Šepilovą. Tai buvęs "Pravdos" redaktorius, uoliai tarnavęs Stalinui, kol šis buvo gyvas, o dabar tarnauja Chruščiovui.

Kada Jugoslavijos maršalas Tito buvo pakviestas atvykti į Maskvą, buvęs komisaras Molotovas ne kad loska turėjo lysti užpečkin. Juk tai buvo tas pats žmogus, kuris Stalino liepiamas Titą jojo iš Kominformo.

Šepilovas esminiai nieku nesiskiria nuo Molotovo. Komunistų partijos suvažiavime, įvykusiam vasario mėnesį, Šepilovas be kitko pasakė tokią naujieną:

"Kapitalizmas turi progos laimėti lygiai tiek, kiek galima laimėti iš kepto ledo".

Kiek tas pranašas yra laimėjęs iš kepto ledo, jis nepasakė, bet kad Amerikos kapitalizmas yra padėjęs laimėti bolševikų Rusijai, visi žino. Jei ne Amerikos pagalba, duota antro pasaulinio karo metu, Šepilovo visai nebūtų.

St. Strazdas

Kai kam gana VIENO telefono . . . o kaip yra su TAMSTA?

Jūs nesėdite ant stulpo. Kartais gal ir norėtumet ten būti, kai po sunkios dienos bėgiojate laiptais telefonui suskambėjus. Tautų laiką, venk laiptų, tautų save.

Telefono pratešimas virtuvėj, miegamam ar skalbyklėj reiškia tiek daug ir kainuoja tiek mažai. Tik \$1.25 mėnesiui ar mažiau, prisideda taksi ar įvedimo vienkartinės išlaidos.

Gaima pasirinkti iš 8 puošnių spalvų. Pasaukite vietinio Telefono Biznio Ofisą šiandien pat.

NEW ENGLAND TELEPHONE AND TELEGRAPH COMPANY

—Maiki, šiandien aš noriu pasikalbėti su tavim apie tuos vabalus, ką sočius gubija. Buvau anądien išėjęs ant farmų pažūrėti, ir tai visi fermeriai skundžiasi, kad kirminai viską suėdė. Sako, seniau užaugdavo gražiausių obuolių ir niekas nepurkšdavo. O dabar žmonės lieja poizną ant medžių kas mėnesį. Kirminai suėda ir poizną ir obuolius. Ratunko nėra.

—Tas tiesa, tėve, su kenkėjais sunku kovoti.

—Nu, tai pasakyk, iš kur tiek daug to brūdo atsirado? Jpk seniau to nebuvo. Viena fermerka man skundėsi, kad jos ir kvietkas nuėdė. Tik tai piktybių netočina, bet ka žmogus pasėdė ar pasodina, viską suėda. Vienas fermerys man aiškino, kad čia moksals kaltas. Sako, mokslineiai užsėmė pagerinti Dievo pastatytą parėką, pridėję visokių poiznų ir pradėjo naikinti Dievo sutvertus vabalus. Dėlto, sako, vabalai ir pradėjo taip smarkiai veistis. Ir aš mislinu, Maiki, kad tas gali būti teisybė.

—Netiesa, tėve, kad seniau kenkėjų nebuvo. Jų buvo visada, nors gali būti, kad seniau jų buvo mažiau. Kodėl dabar jų priviso daugiau, aiškinama visai. Kai kas mano, kad tikrai čia yra kaltas moksals, kuris sutrikdė gamtoje esamą pusiausvyrą.

—O kas yra ta pusiausvyrą?

—Tai yra tokia padėtis, tėve, kad vieni gyvūnai naikina kitus, todėl nei vieng negali per daug prisiveisti. Taip esą ir vabalų tarpe. Vienai jų yra kenkėjai, kurie gadina vaisius, o kiti naikina tuos kenkėjus. Bet nuo to, taikomi kenkėjams išnaikina daugiau gerųjų vabalų, negu kenkėjų, todėl kenkėjų apstas didėja, o tu, kurie kenkėjus naikina, lieka mažiau. Vadinasi, sutrikdyta gamtos lygybė.

—Tai visgi teisybė, Maiki, kad moksals kaltas.

—To negalima sakyti, tėve, nes ta teorija dar nėra patvirtinta. Yra ir kitokių nuomonių. Yra žinoma, bet už tai autobusais važiuoja, kad gamtoje viskas eina ei-

klais. Pavyzdžiui, žemė apsisuka aplink saulę per 365 dienas ir 6 valandas. Tai yra vienas ciklas arba ratas. Pradedama antą ciklą, paskui trečią, ir taip toliau. Šita Sako, seniau užaugdavo visuose dalykuose, tėve. Paskui, pavyzdžiui, vandens Saulės įkaitintas, jis parit, atlikęs šitą ciklą, vanduo vėl garuoja, vėl krinta žemėn ir vėl grįžta atgal į jūrą.

—Maiki, tu nepasakok man, kaip vanduo garuoja, ale pasakyk, iš kur tiek daug vabalų dabar atsirado.

—Apie vandenį aš paaiškinu, kad tėvui būtų lengviau suprasti, ką reiškia ciklas, nes panašiais ciklais ir vabalai veisiasi. Mokslineikai mano, kad vabzdžių padaugėjimas ar sumažėjimas irgi eina ciklais. Sen žmonės tvirtina, kad seniau jų kenkėjų nebuvo, arba buvo labai mažai; tas ciklas pasibaigė, ir dabar to brūdo atsirado labai daug; šitam ciklui pasibaigus, vabalų gausumas vėl sumažės.

—Ar tu gali pasibažyti, kad taip bus?

—Tėve, „bažytis“ nėra reikalo.

—Nu, tai kaip aš galiu tau tikėti, kad taip bus, kaip tu sakai?

—Tėvas gali tikėti ar netikėti, dangus dėlto nesugrius.

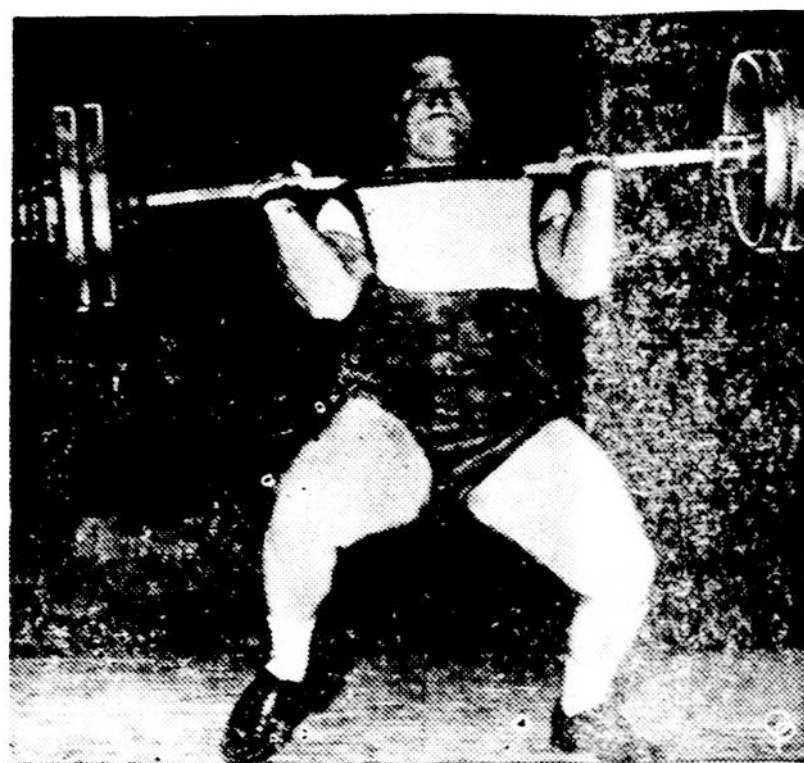
—Bet aš, Maiki, noriu žinoti, kaip ištiko yra.

—Tikrai to niekas nežino, tėve, nes vabalų niekas nesurašinėja, todėl sunku pasakyti, kada jų būna daugiau, kada mažiau.

—Orait, Maiki, pasikalbėsime kitą sykį.

—Iki pasimatymo, tėve.

STIPRIAUSIAS PASAULYJE

Anderson Paul Anderson, 21 metų metų atletas, pats sveria 320 svarų, bet ir gali pakelti 1.175 svarus ir išspausti 400 svarų. Jis yra pasaulio sunkiųjų kilsojimo čempionas.

Dėl mūsų praeities

Lietuvių socialistų sąjunga, dabar Lietuvių socialdemokratų sąjunga Amerikoje per savo 50 metų gyvavimą daug nuveikė ir neabejotinai veikė visą lietuvių išeivijos gyvenimą. Bet jos įtaka ne vien tik lietuvių išeiviją pagrindinai paveikė, ji siekė ir Lietuvos. Savo spauda, savo aukomis ir kitais savo darbais ji padėjo darbininkams jų kovojose su rusų carų despotija, ir vėlesniais laikais ėjo kartu su Lietuvos socialdemokratų partija. Dar rusų carizmo okupuotoje Lietuvoje atsiradavo šimtais Amerikos lietuvių išeivijos socialistinės minties spauda.

Neabejotina, Amerikon atvykusieji, jau buvę Lietuvos socialdemokratų gretose, ir čia, Amerikoje, paveikė socialistinį judėjimą lietuvių tarpe.

Gaila, kad LSS praeitimi labai mažai senesnės socialistinės minties kartos veikėjų susiūpinta. Ejo kalbos, buvo daug šnekėta, kad yra būtina tą praeitį aprašyti, bent jau sutelkti rimtos medžiagos būsimai LSS istorijai. Buvo kalbėta, kad tektų sudaryti redaktinę komisiją, kuri paragintų kitus rašyti ir rinkti visą medžiagą, kuri vėliau ar kitaip liečia LSS praeitį. Deja, nieko neteko girdėti, kaip tas darbas toli pasistūmė.

Zmonės miršta, miršta ir LSS veikėjai, kartu su jais dingsta gyvi LSS praeities šaltiniai. Tiesa, LSS tiek daug nuveikė, jos spauda buvo gausi, gyva, kupina žinių iš LSS veikimo. Tie darbai nežus, jie pasiliks spaudos skiltyse ir iš ten paliudys, kas veikta tiems, kas imsis LSS praeitį nušviesti. Bet gyvas šaltinis, šiuo atsitikimu žmogus geriau praverčia praeitį pažinti negu vien tik spaudos šaltiniai ir kiti dokumentai.

Pagaliaus spaudos lapai gelsta, trumpa ir net dingsta. Jau dabar visų spaudos komplektų negalima surasti, daug LSS išleistų knygų ir knygelių socializmo ir kitais klausimais nesurandame.

Ivairiose Amerikos vietose veikė desimtimis LSS kuopos, joms šimtai narių priklausė, o dabar daug kur liko vien tik kapinynai. Liko kapinynai net be bylojiu apie praeitį bet kuriais

komisiją ar redakciją LSS nueitiems takams sužymėti ir surinkti, kas vienaip ar kitaip gali apie LSS praeities darbus paliudyti.

—J. Vlks.

Valdžios samdomas patyręs sukčius

Ar žinote, kad Amerikos vyriausybė samdo žinomą raketierių (sukčių) arklų lenktynių laukui vadovauti ir jis gauna algos \$35,000 per metus?

Atrodo keista, bet taip yra. Tas valdžios pasamdytas tarnautojas yra William G. Lias (Big Bill), 350 svarų „menkintis žmogelis“. Jis dar iš senų laikų yra žinomas raketierių ir savo laikui buvo „butlegeris“.

1945 metais W. G. Lias nupirko Ohios upės saloje, prie Wheeling, O., lenktynių lauką. Kaip jam sekėsi, nežinia, bet po kelių metų išdalo valdininkai pradėjo prie jo kabintis, kad jis nesumokėtų federalinių mokesčių pustrečio milijono dolerių. Valdžia patraukė W. G. Lias į teismą už mokesčių nemokėjimą ir uždėjo areštą ant jo arklų lenktynių lauko. Bet kas ves tokią įmonę? Kur gauti tinkamą vedėją? Mokesčių įstaigai rūpėjo kaip galima greičiau atgauti jai priklausanti mokesčius ir ji manė, kad geriausias arklų lenktynių lauko vedėjas būtų pats Lias, kuris yra žmogus su nemažu patyrimu toje srityje. Išdalo valdininkai ir pakvietė W. Lias vadovauti arklų lenktynių laukui. Algos buvo susitarta jam mokėti \$35,000, bet iš tos sumos W. Lias turi mokėti ir savo seniau nesumokėtus mokesčius.

Jau keli metai Lias veda valdžios užareštuotą savo paties įmonę ir veda sėkmingai. Jis jau išmokėjo ir šerinkams dividendų, ir valdžiai taksus moka tvarkingai ir savo seną skolą palengva mažina.

Atrodo, viskas eina ko geriausiai. Bet pasipainiojo vienas senatorius, kuris tą istoriją sužinojo ir apie ją papasakojo kitiems ir tokiu būdu visą reikalą išgarsino. Be to, gerą biznį grąsina sugadinti ir justicijos departamentas, kurio valdininkai nori W. Lias deportuoti į Graikiją. Tie valdininkai sako, kad W. Lias esąs gimęs Graikijoje ir kadangi jis čia yra nepageidaujamas, tai jie nori jį išvežti į Graikiją. Pats Lias sakosi gimęs šiame krašte. Kaip ta istorija baigsis niekas dar nežino.

LENGVAS BUDAS IŠMOKT ANGLISKAI

Naujas, pagerintas anglų kalbos vadovėlis, su trumpa gramatika, su visokių daiktų, užsiėmimų, gyvūnų, paukščių, žuvų, vabzdžių, medžių ir gėlių pavadinimais. Be to, čia telpa visokie praktiški pasikalbėjimai įskaitant darbo, važiuojant gelžkelių, prie darbo, arba nuėjus pas siuvėją, pas kurpių, pas daktarą, lošiant kortomis, nuėjus krautuvėn ir tt.

Parodyta kaip kiekvienas žodis rašomas lietuviškai ir angliškai, ir kaip jis anglų tariaamas. Yra lengvų pasiskaitymų ir viskas paaiškinta lietuviškai.

Kaina 75 Centai

Užsisakant adresuoti:

Keleivis, 636 Broadway, So. Boston 27, Mass.

PETRAS BUTENAS

Rytų galindai

Tėsinys

Dėl Laukės-a vietovardžio priesagos -es- plg. mūsų (ir kaimynų) gausius vandenvardžius: Bradesa upė, Bradesas ež., Duseta arba Dusta. Dus-t-a—šventoji (Neries, Nemuno, deš. - š. jt.), Dusetos (ds. vd.) mstl., Cėdasas iš Cėdesas ež., Cėdasai iš Cėdesai mstl., Cėrėsa ir Cėrnėsa (mūsiskai būtų kita šaknis—Juodesa) mstl. Lovaties (Ilmenio ež. pietų jt.) kair. - v. krante, į šiaurę nuo Velikije Luki mst., į vakarus (šiauriau) nuo Toropco prie Toropos upės mst. o rus. černyj, čionryj „juodas“, ir todėl krievai rusai, čia kolonistais atkeliaję, lengvai bus galėję savaip perkrikštyti Juodesą „Juodąją, Juosvąją upę“, Eglesys—Ventos deš. - r. jt. Žemaitijoje, Lankesa, Palvesa vsd. Ukmergės aps. Šašulių vs., Pelesa—Katos (Nemuno deš. - š. jt.) pačio augštupio kair. - r. įtakas, rusų metraščių vadinamas Peluzija, ir ten pat Pelesas ež., Pyvesa, o tarmiškai Pyvasa—Mūsos deš. - r. įtakas žiemryčiai Pasvalio mstl., Lietuvos Sėloje, bet jos žemumys Lietuvos Žiemgalos kaimynystėje, Raudesa, Rubesa (Rubessa, greičiausiai Rubesa, upė, kurią lenkų istorikai mini kaip pasieninę tarp Rusės ir Lenkijos,—taip rašo N. P. Barsov, Očerki 267, 148 išnaša, bet iš tikrųjų to upėvardžio priesaga yra -es- ir, antra, tai bus istorinės Jotvos žemės palikimas), Rudesas, Rudesas ež. Rudesėlis ež., Svėdasai iš Svėdesai mstl., Velesa, Volčesa (Ovčesa, Voučesa iš Vylčesa „Vilkesa“), Zarasas iš Azarasas iš Ezeresas ežeras ir dabar Zarasai mst. (K. Būga K ir S 2 psl.), Zalesa, Zvelesys ež., bet Zvelsa. Zvel-s-a, plg. Duseta ir Dusta) upė, ir kt.

O dėl tos pačios priesagos -e-s- plg. ir bendrinius žodžius, kurių palyginti tiek pat gausu: glėmosos, glitesos, vievesa „paukščių utelė (goniodes)“, žalesos (žalesai); debesis, mėnuo, bet mėnesį, vaikesas (arba vaikesas—abu rytų augščiau); gailėsas (ir gailėstis), lūkesys (ir lūkestis, lūkesnis), pašnekesys (ir pašnekestis, pašnekesnis), ūžesys (ir ūžestis) trobesys (ir trobestis, trobėsitis) ir kt.

Priesagos -es- a, tarmiškai ir -as-, vandenvardžiai tirštėdami eina vakarų—rytų ir pietvakarių—žiemryčių linijomis Dauguvos ir Dniepro versmų linkan. Tos rūšies vandenvardžiai randami senųjų kursų ir ypač sėlių žemėse bei sėlių žemės rytinėse kaimyninėse žemėse—rytų galindų kryptimi.

Luša Protvos (Okos kair. - š. jt.) vidurupio deš.-v. įtakas, tekas per pačius rytų galindus. Šaknies Luš- vietovardžių turime ir Lietuvoje bei aplink ją.

Mar- šaknis žr. Moreika.

Mažeikiai ir pan. žr. Možaika.

Medžio ir miško vardų vietovardžiai turėtų būti šie: Medyn mstl. vakariau Protvos upės, protvinių galindų bare; Miednoje mstl. prie Tverės (arba Tvercos; Volgos augštupio kair. - š. jt.), į vakarus nuo Tverės mst. (S. Herberšteino žemėlapis); plg. Miedninkai mstl. Vilniaus srityje, kurį rusai rašo Miedniki (Barsov, Očerki 237, 73a išnaša); Myškin mstl. Volgos augštupio kair. - š. krante, augščiau-piečiau Mologos (Volgos augštupio kair. - š. jt.) žiočių. Medžio ir miško žodžių vietovardžių pilna Lietuvoje ir už jos. Tai vis mūsiskieji vietų vardai.

Mer šaknis žr. Morejka.

Morejka ar Mereika „Mareika ar Mereika“ Dniepro įtakas Smolensko srityje prie Krasnyj mst. (Barsov, Očerki 54, 258); Merejkinos, dabar Merevino bžk. Zubcovo aps. (Barsov, Očerki 52). Merevovka Protvos kair. įtakas į pietus nuo Malojarslavco ir prie jos to paties vardo vietovė; Merlovka upė Medyn'o aps., per Gorodengos (rus. Gorodenkga) upę tekanti į Istrą (rus. Istra; Barsov, Očerki 54). Plg. Mera, lenk. Miara, tekanti į pietus pro Švencionių mst. ir Strūnaičio mstl., Zeimenos (Neries deš. - š. jt.) augštupio deš. - r. įtakas; Mera mstl. prie ežero, į rytus nuo Brėslaujos mst., į pietvakarius nuo Drysos (prie Dauguvos) mstl. Šaknu Mar- ir Mer- vietovardžių Lietuvoje upčiai esama; liet. marios „jūra“, žr. „indoeuropiečiai“ skyrelį.

Mišk- šaknis žr. Medžio vardo vietovardžius.

Možaika „Mažaika, Mažeika“ Maskvos augštupio deš. - p. įtakas, šiauriau Protvos versmų. Prie jos žiočių stovi Možaisk mst. iš XIII a. galo lyties Možaisk (Barsov, Očerki 188). Kamieno Mažeik vietovardžių yra Lietuvoje ir už jos.

Nara netoli Protvos žiočių ties Serpuchovo mst. Okos augštupio kair. žiemvakių įtakas. Iš žiemryčių užsklendžias Protvos—Naros upių galindus. Šaknų Nar-, Ner- upėvardžių apstu baltų tolimųjų rytų plotuose, o ryčiau jie pereina į suomių ugrų giminės (Merjos, Muromos, Mardvos, Mokšos, Meščeros) plotus, kur (tiek čia, tiek čia) randama ir šaknų Mar-, Mer- vietovardžių. Šaknų Nar-, Naur-, Nor-, Nur-, Nūr-, Ner-, Nyr-, Nir- ir pan. bei Mar-, Maur-, Mur-, Mer-, Mir- ir pan. vietovardžių esama ir D. ir M. Lietuvoje bei aplink ją.

(Bus daugiau)

Iš Pavergtos Lietuvos

Uždirba svarą duonos

"Vilnis" Nr. 132 išspausdino K. Narkevičiūtės iš Panevėžio rajono Gražiškių apylinkės rašytą dėdei, "Vilnės" administratoriui, laišką, kuriame be ko kita skaitome:

"Aš dirbu kolūkyje "Suvorovo" vardo fermų vedėja. Mano atsakomajame randasi nemažas skaičius gyvulių. Kolūkis žemės turi 1800 ha..."

"Darbadienių mūsų visa šeima išdirbo 840 per 1955 metus. Už darbadienių kolūkis davė po 0.900 grūdų ir 0,60 kap. pinigais.

"Nors darbadienis buvo nesvarus, bet gyvename vidutiniškai. Aš su sesute dirbame kolūkyje, o tėtis su mama darbuojasi po namus, nes jau yra nusėję ir sunkiai dirbti nebėgal".

Išdėmėkite, kaip kuriuos dalykus. Visų pirma kolūkio vardą. Tai rusų generolo vardas, kuris uoliai tarnavo carui. Reikėjo jis ir lietuvišką kaimą atnešti?

Idomiausias uždavimas. Kolūky dirbo 2 moterys, o gal dar ir tėvai, nes rašo "visa šeima išdirbo 840 darbadienių". Neaiškiai parašyta, kiek grūdų davė už darbadienį. Rašo "0.900. Reik su-
prasti, kad praleistas žodis "kilogramų", nes ten sveikatos neseniai rima kilogramais. Taigi pa-

dauginę dienas iš dienos uždarbio, gausime, kad ta šeima per metus uždirbo 756 kilogramų grūdų. Toje šeimoje yra 4 asmenys. Taigi, jei jie valgė grūdus, tai kiekvienam dienai teko kiek mažiau kaip pusė kilogramo, arba vienas svaras. Ne kiek daugiau iš tų grūdų ir duonos galėjo prikepti.

Pinigais ta šeima per metus gavo 504 rublius. Už juos ji galėjo nupirkti porą sunkelių ir dar vieną kitą mažmožį.

Zinome, kad ne visi kolūkiečiai taip mažai teudirba, bet iš antros pusės ir čia minimas pavyzdys nėra vienintelis.

Kaip bebūtų, bet ir anos senos baudžiavos laikais baudžiauninkai daugiau uždirbdavo ir galėjo bent saviems pasiskusti, o šių dienų bolševikų baudžiauninkė nedrįsta to daryti net savo dėdei.

Mirė E. Jatulis

Gegužės 14 d. Šiaulių ligoninėje mirė dr. Edvardas Jatulis, paskutiniaisiais nedar ir tėvai, nes rašo "visa šeima išdirbo 840 darbadienių". Neaiškiai parašyta, kiek grūdų davė už darbadienį. Rašo "0.900. Reik su-
prasti, kad praleistas žodis "kilogramų", nes ten sveikatos neseniai rima kilogramais. Taigi pa-

SKAITYKITE

Vertingas Knygas

SENAS KAREIVIS MATUTIS. Parašė Jurgis Jankus. Pasakojimas apie nepaprastą žemaitį, kuris daug nuostabių dalykų padarė, tik nepadare vieno, kurį tikrai turėjo padaryti. 237 psl. Kaina \$3.
NAKTYS KARALISKIUOSE. Lino Dovydo apysaka apie jaunųjų pergyvenimus sienaplaukėje. 163 puslapiai. Kaina \$2.
LENGVAS BUDAS ISMOKTI ANGLISKAI. Gerasis vadovėlis pradedantiems angliskai mokytis. Gera istorija, angliskų pasakojimų. Kaina \$0.75.
NAUJA VALGIŲ KNYGA. M. Michelsonienės parašyta; 250 įvairių receptų. 132 psl. Kaina \$1.25.
KAS BUS, KAS NEBUS, BET ŽEMAITIS NEPAZVUS. Beto Srugo žinomas apysakos, kaip Jonis Matrimas 1812 metais iš Viekšnių į kaimą nusikraustė ir Napoleono karejo — ir kas iš to išejo. Kaina \$2.50.
CEZARIS. Miro Jelisio romano, vertė A. K. Puida, pirmoji dalis. 188 puslapiai. Kaina \$2.
CEZARIS. Miro Jelisio romano, vertė A. K. Puida. Antroji dalis. 211 psl. Kaina \$2.
CEZARIS. Miro Jelisio romano, vertė A. K. Puida. Trečioji dalis. 176 psl. Kaina \$2.
MILZINO PAUKŠTELIS. Beto Srugo trilogijos istorijos kronika. 173 psl., didelis formatas, gera popierė. Kaina \$2.50.
KON-TIKI. Thor Heyerdalio apysakos nepaprastų senųjų žmonių plaučių iš Pietų Amerikos į Polineziją. 413 psl. Kaina \$3.75.
APIE LAIKĄ IR ŽMONES. Poeto J. Asocio atsiminimai apie Binkį, Miskinį, Tumą, Savickį, Goras ir kt. 240 psl. Kaina \$2.50.
MIRUSIOS SIELOS. M. Gogolio svarbiausias veikalas, išvertė M. Miskinis. 290 psl. Kaina \$3.25.
RYTŲ PASAKOS. Vinco Krėvės parašytos indų ir kitų tolimųjų tautų legendos. 220 psl. Kaina \$2.60.
POPIEŽIAI IR LIETUVA. Kunigo M. Valadkos parašyta knyga. 260 psl. Kaina \$2.50.
ZEMAITIS RASTAI. Garsiosios mūsų rašytojos pirmojo karo metu Amerikoje parašyti vandeniniai rašytojos paveikslai. 128 puslapiai. Kaina \$0.50.
NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI. Jono K. Kario, 160 paveikslų, 225 psl., gerame popierė. Kaina \$5.00.
A KISS IN THE DARK. J. Jazmno anglų kalba sodrus vaizdelis. 150 psl. Kaina \$2.
MILKŠTINIS VIRŠELIS. \$1.00.
LIETUVIŲ KALBOS GRAMATIKA. Parašė Dr. D. Pilka. Pritaikinta Amerikos lietuviams. 144 puslapiai. Kaina \$1.00.
JUOZAS STALINAS, arba kaip Kaukazo rabininkas buvo pasidavęs Rusijos diktatoriui. Kaina \$2.50.

Užsakymus ir pinigų prašome siųsti šiuo adresu:

KELEIVIS

636 East Broadway

-:-

So. Boston 27, Mass.

Lietuvos nelaimei 16 m.

Ar atsimeni, lietuvi, tą jėgą ir smurtu okupavę mūsų kraštą, būtų pašalinti ne tik iš Lietuvos, bet ir iš visos Rytų ir Vidurinės Europos ir būtų gražinti į prieškarines sienas.

Tai buvo pirmoji laisvos Lietuvos respublikos pavergimo diena. Tai buvo 1940 metų birželio 15 dieną.

Sekandį dieną prasidėjo okupantų valdžia. Lietuvių tauta buvo okupuota ir pavergta.

Sunkūs atėjo laikai. Atėjusiai palaiptinai naikino Lietuvoje lietuvišką tvarką, įpročius ir įvesdino savo iš rytų atsineštus ir lietuvių tautai svetimus nuostatus. Svetima dvasia įsiviešpatavo Lietuvoje. Visas ūkis buvo sujauktas. Buvo paliestas pats žmogus. Jis nustojo asmeniškai teisėti ir laisvi. Jis be įstatymo buvo suimamas, kalinamas, be teismo baudžiamas. Lietuvos pavergėjams nereikėjo nei teisės, nei teisėtumo.

Bet didžiausią tautai smūgį atėjūnas pavergėjas smogė po metų. Tai baisioji diena — birželio 13. Siemet to kruvino jubilėjaus sueina 15 metų. Tą dieną prieš 15 metų okupantas pradėjo Lietuvoje masinius išvežimus. Vežė šeimomis su mažais vaikais, vežė ligonius ir senelius. Vyrai atskyrė nuo šeimų. Vežė kaip piktadarius. Ir vežė nežinon. Vežė naktimis, vežė ir dienomis. Taip truko visą savaitę ligi karo pradžios. Vežė, kaip pirkliai veža gyvulius į skerdyklą.

Savo baisumu tai niekad neužmiršamos dienos. Bet tai buvo dar tik pradžia.

Bolševikams atėjus į Lietuvą antrą kartą, tokie pat išvežimai vėl buvo vykdomi toliau. Jie tebetęsimai ir po šiai dienai. Kitomis formomis, kitais būdais, bet žmonės iš Lietuvos visą laiką be jokios pertraukos vis vežami ir vežami į Toliuosius Rytus, į Azijos dykumas, į šiaurės špeigirai, į negyvenamus plotus. O Lietuvon nuolat vežami žmonės iš rytų. Svetimi žmonės.

Tai ir yra Lietuvių tautos naikinimas (genocidas) — pat didžiausias rusų nusikaltamas darbas.

Sios baisios sukakties proga Vyriausias Lietuvos Išlaivinimo Komitetas kreipiasi į visame pasaulyje išbarstytą lietuvišką išėjimą, šaukdamas jį įsijauti į pavergtos tautos padėtį, dėtis prie jos sunkios dabarties palengvinimo ir prie jos visiško išlaisvinimo.

Lietuviai, skelbkime pasauliui apie bolševikų daromą skriaudą lietuvių tautai, šaukimės pasaulio sąžinės suprasti ir pasmerkti piktus, nežmoniškus Lietuvos okupantų kėslus — išnaukinti mūsų tautą: rašykim raštus valstybės vyrams, prezidentams, parlamentų nariams dėl bolševikų daromų nusikaltimų ir dėl jų pavojų, kuriuos bolševikai sudaro laisvoms valstybėms; siųskim protestus Jungtinių Tautų Organizacijai, klausdami, kodėl nevykdoma Atlanto Charta, kuri duoda tautoms apsisprendimo teisę, ir kodėl tos teisės neturi ligi šiol lietuvių tauta? Nenustokim reikalavę, kad bolševikai,

LIETUVOS ISLAIVINIMO KOMITETAS šaukia Tautos laisvąją dalį vienybėn, į darnų ir sutartiną darbą, kuris taip reikalingas Lietuvos laisvei grąžinti. Lietuvi, niekad nepavarkite Lietuvos laisvinimo pastangom!

VLiko Prezidiumas ir Vykdomoji Taryba

1956 m. birž. mėn.

Duobkasiui pasitraukus

Birželio pradžioje iš Sovietų Sąjungos užsieniu reikalų ministerio vietos pasitraukė Viaceslavas Molotovs. Tai senosios bolševikų gvardijos narys, ilgametis Stalino bendradarbis, šio istorijoj dar nebuvo išlygus žiaurumo tirono niekšybių vienas uoliausių vykdytojų.

Tų Molotovų atliktų niekšybių yra daug, bet mums nėra reikalo visų jų priminti. Mums pakanka atsiminti, kad Molotovs yra ir Lietuvos pavergimo vyriausias vykdytojas.

V. M. MOLOTOV

Per ilgus metus buvęs Sovietų Rusijos užsieniu reikalų ministru, dabar atleistas. Molotovo tikroji pavardė yra Skriabin, bet dar jaunas būdamas jis pasivadino Molotovu.

Molotovs buvo užsieniu reikalų ministru, kada Stalinas su Hitleriu dalinosi Pabaltijį, taigi ir Lietuvą. Jis buvo vyriausias to šlykštaus nekaltų tautų vergijos pardavimo derybų dalyvis, jis savo parašu ir tą sutartį patvirtino.

Molotovs buvo vyriausias Lietuvos pavergimo komedijos režisiorius. Mat, reikėjo mėginti nuo Pabaltijo žmonių ir nuo pasaulio akių paslėpti tikruosius komunistų tikslus. Reikėjo mėginti sugalvoti, kad prievarta atrodytų savanoriškumu, reikėjo baidyti tragediją paversti linksma komedija. Molotovs buvo vyriausias tos komedijos režisiorius. Komedija išėjo kvailai, grubi, žiauri, tikrai bolševikiška, ji nepajėgė šviesesnių akių apdumti, bet Lietuva buvo pavergta ir kiek ta proga Molotovo padaryta apgaulelė. Juk ne kas kitas, bet Molotovs, privertus Lietuvą pasirašyti su Sovietų Sąjunga savitarpi-

nės pagalbos sutartį, Lietuvos atstovui Natkui tvirtino, kad "kalbos apie Maskvos norą susovietinti Pabaltijo kraštus yra provokatorių darbas".

Tas pats Molotovs 1939 m. spalio 31 d. Sovietų Sąjungos aukščiausios tarybos posėdyje viešai pareiškė, kad "plepalai apie Pabaltijo kraštų sovietizaciją gali būti naudingi tik Sovietų Sąjungos priešams ir provokatoriams", o tuo tarpu jis jau turėjo planą, kaip tuos kraštus prijungti prie Sovietų Sąjungos.

Važiuojant pažūrėt Amerikos

(Tęsinys)

Kelias į Key West, kaip sakiau, eina tiltais ir labai įdomus, ypač jei pasitaiko saulėta diena. Jūros dugną sudaro koralai, o kadangi vanduo negilus, tai saulės spinduliuose jis keičiasi visokiomis spalvomis. Vaizdas labai malonus.

Bet pats Key West miestukas daro nekokį įspūdį. Jis pagarsėjo tik nuo tada, kai būdamas prezidentu Trumanas čia atvykdavo su savo artimaisiais poilsui ir sportui. Vienas salos kraštas buvo aptvertas, kad niekas nedrumsytų prezidento poilsio ar pasimagingimo. Vieną sykį tačiau Miami laikraščio fotografams pavyko už tos sienos įsigauti ir nufotografuoti prezidentą besilinksminant. Gaila, publikai neteko tų nuotraukų pamatyti, nes prezidento sargai fotografijas sunaikino. Kai Miami laikraščiai pakėlė dėl to triukšmą, tai iš už tos sienos buvo duotas atsakymas, kad laikraštiniškai nufotografavę "karo paslaptis".

Bet sakoma, kad prezidento Trumano lankymasis padarė nemažai ir naudos vietos gyventojams, nes pakildavo daug pinigų, padėjo vietovę išgarsinti, miestukas buvo apvalytas, namai sutaisyti ir žmonės atsirado uždarbių, kurių pirma nebuvo. Matote, čia nėra jokios pramonės, parduoti nėra kas nei kam; žmonės minta daugiausia jūros maistu, klemsais ir tuo, ką uždirba iš atvykstančių turistų. Šiaip čia nėra nieko įdomaus, jei neskaityti akvariumo, kuris visgi geresnis negu Bostone. ir vieno duonmedžio, ant kurio auga "duona". Gatvės siauros ir trobesiai prasti. Geriamojo vandens saloje nėra; jis yra atvedamas vamzdžiais per jūrą iš Floridos žemyno.

Tai taip atrodo tas "garsusis" Key West.

Floridos "Jaunystės šaltinis"

Žmonių pasakose yra įsipinusi sena nuomonė, daug senesnė negu rašytoji žmonijos istorija, kad kažkur pasaulyje esąs paslėptas toks šaltinis, kurio vanduo nuplaukęs seną amžių ir žilabarzdžiai, baltagalviai žmonės vėl atjaunėja ir pradeda gyvenimą iš naujo. Panašų pasakų yra beveik visų tautų mitologijose ir religijose. Šita legenda buvo žinoma ir pietų Amerikos indėnams, kurie tikėjo, kad toks stebuklingas šaltinis tikrai yra. Ir kai ispanų žygovai ėmė vykti Naujojo pasaulio tirti, indėnai papasakojo apie tai ir jiems.

Toli į šiaurę esanti Bimini sala, jie pasakojo, kur trykštąs jaunystės šaltinis ir iš to šaltinio einanti upė. Žmogus, atsigėręs to šaltinio vandens, arba išsimaudęs toje upėje, tuojau atjaunėja.

Grįždami iš Amerikos, Ispanijos konkvistadoriai parsiveždavo ir daugiau fantastiškų pasakų, girdėtų iš čia buvusių raudonodžių. Jie pasakojo, kad Amerikoje esąs giedančių žuvų; esą salų, kur gyvenančios vienos moterys, baisiai išsiilgusios vyrų; esą ir tokių salų, kur gyveną uodeguoti vyrai; esą iš gyno aukso pastatytų miestų. Vienu žodžiu, Naujas pasaulis buvo tikrų stebuklų žemė.

Tais laikais Ispanijoj buvo labai stiprus tikėjimas. Žmonės tikėjo į stebuklus, į dvasias, į velnius ir kitus nebūtus dalykus. Todėl jie patikėjo ir toms fantastiškoms pasakoms apie Ameriką. Patikėjo joms net ir toks didikas, kaip Juan Ponce de Leon, Ispanijos karaliaus giminaitis. Ypač intrigavo jį "jaunystės šaltinis", nes jis buvo jau pagyvenęs vyras ir norėjo atjaunėti. Jis atvyko Amerikon 1493 metais, su antrąja Kolumbo ekspedicija. Iš pradžios Ispanijos karaliaus buvo paskyres jį Puerto Rico gubernatoriumi; bet vėliau jis išspirašė, kad pavestų jam ištirti Bimini salą, kur, indėnų teigimu, buvęs "jaunystės šaltinis". Plaukdamas iš pietų į šiaurę tos tariamos salos ieškoti. Ponce de Leon išlipo į krantą, kur viskas žaliavo ir žydėjo. Bet tai nebuvo sala, o pusiasalis, kurį jis pavadino Gelių žeme, o ispaniškai — La Florida.

Išlipęs krantan, Ponce de Leon rado čia buvusių raudonodžių kaimelį ir šaltinį, kurio vandeniu jie naudojos. Jis įsivaizdavo, kad tai bus tas pats šaltinis, kurio jis ieškojo. Sakoma, kad jis daug to vandens gėręs ir keletą didelių puodų parsivežęs Ispanijon, kai grįžo atgal.

Praslinkus 50-čiai metų, to kaimelio vietoje ispanai įkūrė šv. Augustino miestą. Tai buvo pirmutinis baltavėdžių miestas šiaurės Amerikoje, ir šandien jame dar jaučiama stipri tų laikų atmosfera. Jo ribose yra "Fountain of Youth" parkas, kuriame yra šaltinis, iš kurio Ponce de Leon gėręs "jaunystės" elekсыrą. Šitai tradicijai palaikyti, prie to šaltinio stovi tautiniai ispanų kostiumais apsirengusios dailios juodaplaukės merginos ir duoda turistams to vandens paragauti.

Vieta tikrai įdomi ir, gerai ją apžiūrėjus, žmogus pamatai kelių šimtų metų praeitį. Parkas priaugęs milžiniškų magnolijų, žydinčių oleandrių, palmių ir kitokių medžių; jų pavėsyje vingiuoja švelnaus smėlio takai ir keliai, kuriais važinėjasi vienu arkliai pakinkyti lengvi vežimėliai.

S. Michelsonas

(Bus daugiau)

MOTERŲ SKYRIUS

Sudegė savo žemėje

Mūsų skaitytojas F. Z. tydino nuo kariuomenės prisuntę mums liūdną laišką, kurį gavo iš savo gimnaitės Lietuvoje per Velykas. Duodame jį ištisai, tik vardu išleidę:

"Pirmiausiai sveikinu Jumis su šventėmis ir visus namiškius, ir linkiu daug laimės jūsų šviesiame gyvenime, taip pat sveikatos ir ilgiausių metų. Rašau jums iš tėvynės, Lietuvos gimto kampelio, nelaimių ir vargų pakalnės. Žinau, kad mano šis laiškas atneš jums širdgėlos ir liūdnumo. Labai atsiprašu, kad ilgą laiką neatrašiau jums laiško, nes pati negalėjau, širdis nedaleido, bet ką padarysi, reikia papasakoti teisybę...

Jūs esutė kartu su sūnumi ir marčia žuvo savo žemėje, savo namelyje, sudegė su visais pastatais. Juozas nušovė, liko žmona su vaiku. B. mirė savo smerčiu, neištvėręs širdies skausmo, netrukus po laidojimo. O dabar aš viena vargstu su trimis vaikais. Viską išpardavojau laidojimo, nes daug kainavo, surinkome apdegusių kūnus, palaidojome, o ant tos vietos pastatėme kryžių: visus viename grabe, nes kitaip kunigas neleidė. Šiomet blogi metai. Šalta, sniego giliai. Dabar baltis, o sniego lig juosmenis, negalima išbristi, taip pat ir vasara bloga praėjo. Užėjo dideli karščiai, bulvės išdegino, javai supuvo, už darbdarbių gavome po pusę kilogramo.

S. šeima sudegė 1949 kovo 19. Kovo 19 suėjo septyni metai. O mano vyras susirgo nuo liepos mėn. ir mirė tą patį metų spalio mėn. P. dar gyvas, gyvena T. mieste savo name, tiksliai numerio nežinau. Vėliau kai sužinosiu tai parašysiu. Gyvena su žmona ir sūnumi. J. taip pat turi žmoną ir sūnų, gyvena K. mieste. Mano vyriausias sūnus serga plaučių plevritu, ne-galime gauti vaistų. Atsta-

S. šeima sudegė 1949

ABU JAU TREČIĄ KARTĄ

Aktorius ir rašytojas Billy Rose, 56 metų, vedą trečią iš eilės žmoną Joyce Matthews, 36 metų, kuri irgi jau du kartus buvo ištėkėjusi.

metais". Kokiu būdu sudegė, nežinojo, nepranešė. Aišku, kad sudegė, ir kodėl nepranešė. "Nesava mirtis" arba "gaistras" Lietuvoje yra kasdieniniai įvykiai, su kuriais kiekvienas turi apsiprasti ir nė vienas negali jaustis esąs nuo jų saugus. Lietuvoje žmonių gyvybė ir mirtis atsidūrė kapryzingose Maskvos valdovų rankose, ir jų užgaidas kas gali įspėti?

PRIESINGUMAI TRAUKIA

Kas daugiau traukia, pa-našios būdo savybės, ar priešingos? Ar vyras įsimyli j moterį maždaug tokio pat charakterio kaip jis pats, ar priešingo charakterio?

Nuo senų laikų žmonės sako, kad priešingumai traukia. Tas tiesa. North-western universitetas, apklausinėjęs keletą šimtų žmonių, padarė išvadą, kad priešingumai traukia. Vyras, kuris mėgsta įsakinėti, pats tvarkyti reikalus, įsimyli j moterį, kuri yra nuolaidaus būdo, nepriestaraus-janti, mažai savaranki. Lygiai taip pat moteris, kuri yra savarankiška ir mėgsta komanduoti, ieško nuolaid-desnio, lėtesnio vyro. Taip pat stebint įsimylėlių būdo ypatybes galima sakyti, kad priešingumai traukia.

GIRTUOKLIŲ SMEGENYS TRAUKIASI

Žmonės, kurie nuolat vartoja daug alkoholio, per ilgą laiką gauna "susi-traukusius" smegenis.

Kas yra smegenų susi-traukimas? Doktoras S. Z. Skillicorn iš Kalifornijos universiteto sako, kad alkoholis neigiamai paveikia j smegenų dalį, vadinamą "cerebellum". Toji dalis guli apačioje svarbiausios smegenų dalies, vadinamos "cerebrum".

Minėtas doktoras ištyrė 6 užkietėjusius alkoholikus ir pas visus pastebėjo tos dalies susitraukimą.

Tačiau nereikia nusigąsti. Smegenys "traukiasi" tik tiem, kurie labai ilgą laiką ir labai daug alkoholio vartoja. Tie, kurie tik su draugais kartas nuo karto išgeria, gali nebijoti!

SIFILIS PLINTA

Per paskutinius metus 20-ye valstijų padidėjo skaičius susirgimų sifiliu. Ypač padidėjo susirgimai jaunuolių tarpe, neturintčių nė 20 metų. Pusę registruo-tų ligonių yra nepilnamečiai, ir tas verčia susirūpinti tėvus ir auklėtojus.

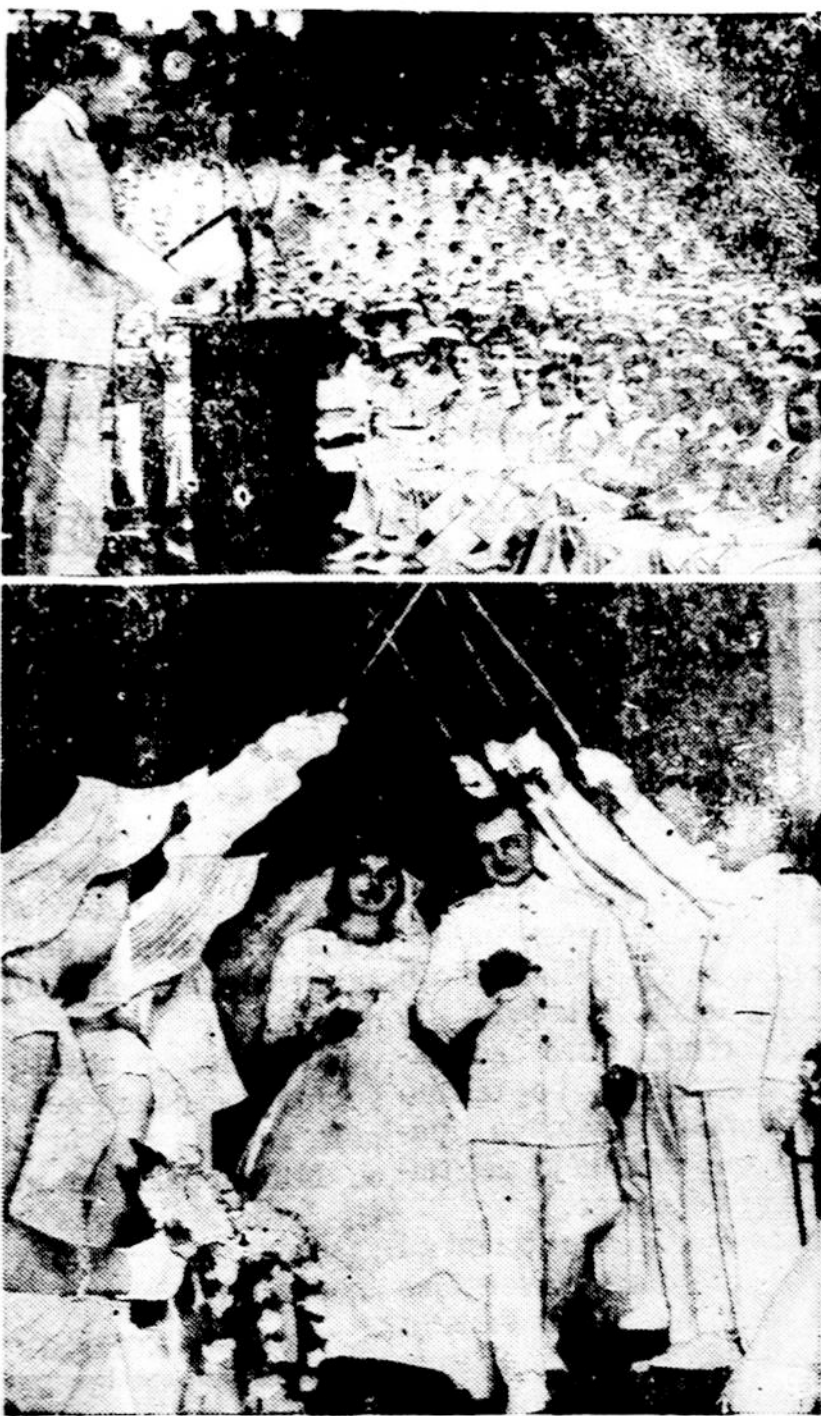
UŽSAKĖ "KELEIVĮ" DOVANŲ

Mrs. Anna Stulgiskis iš Waukegan, Ill., užsakė laikraštį ir įvairių knygelių savo motinai Mrs. Ursulei Slažas, Waukegan, Ill.

Ona Purėnienė iš Richmond Hill, N.Y., užsakė laikraštį savo gimnaitėi Mrs. Elisabeth Zailskienei, Brooklyn, N.Y., ir prisuntė \$1.00.

Mrs. Robert N. Portridge iš Keene, N.H. Tėvo Die-nos progą-atnaujino laik-raštį pusmečiui savo tėvui N. H.

IS AKADEMIJOS PRIE ALTORIAUS

Viršuje Jungtinių Štataų pirmininkas admirolas Radford kalba Annapolio karo laivyno akademiją baigusiams, o apačioje matyti, kaip vienas iš baigusių akademiją susitokė ir po draugų sukryžiuotais kordais išėina iš bažnyčios.

SKURDŽIAJĄ NAKTĮ

Kuo skurdžiausią naktųžėlę erskėciais takai užžėlė. Žvaigždės liūdnosios šypsojos, laukiant tolimo rytojaus.

Kaip surast aušrelę kelią? Pro kalėjimo langelį nepadveldka laisvas vėjas, tik lenciūgai sužvangėję

daug skurdžiaus nei miškas ža-las nedalužė taką klojo.

Apraudojo mūsų dalį. Prietemėlėj kartais sklaidos tolimos dainelės aidas.

Liūdnas garsas širdį gelia. Kai prisimenu liūnelę. Sienos liūdnos, samanotos, ašarėlėmis mazgotos.

Motušėlė, vos sutemus ašarėlėm laisto žeme, ir tetušiui kiek liūdnoka, keikias kimšdamas tabaką.

Kad sunkus vargelis juodas, ir iš niekur nėr paguodos. Balzguna sviesa žvaigždėnų su svajonėm susipynė.

Ir viršūnės seno sodo taip kaip apsnigtos atrodo. Kaip išeit j žalią lauką, kur gėlių dvelkimas plauko.

Kur žiogai žolėje miega ir žiedai balti, kaip sniegas? Gal dabar brolužis mano juodberėlį pievoj gano,

laužą smilkstantį kurena ir mane svajonėj mena? Nusisypso, nusijuokia, kai lakstingalos jam suokia,

ir naktis poitingoji jo grožybėm nevilioja. Patvory žilyčiai užia. Gal men mane, broluži,

ir tą liūdną, šaltą rytą, kai svečiai neužprašyti įsilaužė j liūnelę ir dėl to, kad keikėm dalį liūdną, suodinę, miglotą, tenka ašarom mazgotis.

Tylom pančiai sužvangėjo, aidas, skrisdamas pavėjui j tėvužio liūną seną, pažeidė krutinę mano.

Nuo to šalto liūdno ryto nebeteko jau matyti nei tetušio, kurs pražilo, nei žalių viršūnių šilo, nei senos močiutės veido.

Jazminai tik kvapą skleidė, tik svajonės draugės vienos iš patamsių vis viliojo,

tik svajonės draugės vienos tarp liūdnų belangės sienų.

Ašarėlė veidu rieda, prisiminus rožės žiedą, tą, kurį man dovanojo mergužėlė mylimoji.

Veidas rožėm raudonavo, neužmirš j mielo savo. Bet ir jai tamsus rytojus: lias nedalužė taką klojo.

Liūdesis sau kelią skynė po vaitojančią tėvynę. Mūs' menka dalužė liesa, siusk, mėnuli, baltą sviesą j liūnelę jai ties veidu.

Laimės saulė nusileido, juodas vargo debesdis virš liūnelės pasikėlė.

Jai skurdi dalužė liko, pūna ašarų vainika. Aušružėlė, raudonskruste, paskubėki jos paguosti,

per padangę taką skinki, ašarėlės jos džiiovinki! Ir pro liūdinčią giružę, kur liūdnai nuo vėjų užė,

ir pro žaliąjį pušyną, gėstant liūdnai žvaigždėnui, linkstant medžlapiams nuo vėjo, aušružėlė sviesiėjo.

Atskubėjo aušružėlė—širdį sielvartas sugėlė, nes gaili rauda kandalų pranašauja liūdną galą.

VI. Jakubėnas

SULAUKE 30 METŲ

Garsioji aktorė Marilyn Monroe užpučia žvakelę įstatytą j jos 30 m. gimta-dienio pyragą.

J. GRUŠAS

SUNKI RANKA

(Tęsinys)

—Sakyk!

—Greičiau sakyk!

Krito žodžiai, kaip aštrios plytos.

—Nežinau...

Buvo toksai tylus atsakymas.

Trumpa pauza.

—Per kailinius nejunta. Nuvilkiti!

Vyrai nutraukė jai nuo galvos vilnonę skepetą ir nuvilko kailinius. Dabar ji buvo viena bliuzele ir art galvos turėjo baltą marškonę skepetaitę. Ji buvo tokia plonutė, liesa, kaip apleistas, nuskurdęs kūdikis.

Vyrai graibstėsi virvagalių ir kitokių kankinimo įrankių, rėkavo ir puldinėjo, kaip girti. Jie svaigo ir patys nebuto, ką daro. Jų rankos virpėjo, jie kalbėjo užsikirsdami, darė automatiškus judesius. Kažkokia jėga juos pagrobė ir svaidė, kaip degančią lavą j pakalnę. Dabar jau jie visi puolė mušti tą kūdikį.

—Sakyk, sakyk, sakyk!...

Tai buvo kažkoks skaudus, skaudus beprasmiškus. Tas "sakyk" jiems buvo tik mušimo taktas. Tikslas jau buvo pats kankinimas.

Moteriškė perkrito ant žemės, cypė ir raitėsi, kaip j druską įmestas vijūnas. Smūgiai degino ją, it verdantis švinas. Ji visa buvo vienoje liepsnoje. Jos skepetaitė nusmuko ant kaklo, ir juodos kasos pasiskleidė asloje.

Tai buvo vienas skausmas.

Dabar ji graibstėsi budeliams už kojų ir rėkė pasakysianti, tuojau pasakysianti, viską pasakysianti...

Jie visi buvo kažkokiame pragariškame rate, vienas kito nematė ir nejaudė—siautulio pagauti, apsvaigę ir užsimirę. Pusė klojimo galėjo nudęgti, kol jie pajus-tų gaisrą.

—Sakyk!

—Sakyk!

—Pasakysiu... išėjo... išėjo...

—Kur išėjo?!

Išėjo... nežinau... mušė... išėjo...

Padus svilinti, biaurybei! — sušuko vienas, — ma-tot, kad apgaudinėja.

Tai buvo įkvėpimas.

Tuoju apjuosė per pažastis virvę ir pakabino mo-teriškę po balkiu—susmukusią, sujauktą, nebešanašią j žmogų. Vienas vyras susisukęs šiaudų gryžtę padegė kitas greitai nutraukė nuo moteriškės kojų senus vyriškus batus ir kojines. Prasidėjo dangaus keršto šaukian-tis kankinimas. Moteriškė raicijosi, spardėsi, visu kūnu virpėjo. Mėslungiškaai sustingdama, cypė užduoda-ma, dvasios netekdama. Paleidus virvę, sudribo it kau-lų netekusi. Ji visiškai nebegalėjo stovėti ant kojų. Da-bar ji verkė su ašaromis—aičiūdama, kaip žiauriai nu-plaktas kūdikis. Per ašaras kalbėjo pasakysianti, graib-stė, nurodinėjo, kur išėjo. pynėsi, pagaliau vėl šaukė nie-ko, o nieko nežinanti.

—Sušaudyti!—suriko Januška. Pagriebęs moteriškę nuvilko prie sienos ir su virve pririšo prie kriūgų.

—Tuoju būsi šalta!

Ir ėmė taikyti senu, medžiokliniu šautuvu. Dabar jis nemanė jos šauti, o tik norėjo pagąsdinti.

Moteriškė vėl žadėjo viską pasakyti, stengėsi at-klaupiti prieš ištįstą jai šautuvą, bet ji buvo pririšta ir ir turėjo stovėti ant nudegintų letenų.

Januška pakėlė šautuvą vamzdį ir iššovė. Sratai sulindo j sieną ir j stogą viršum moteriškės galvos.

Stiprus šūvio balsas trupučiką prablaivė kerštau-ninkus. Jie pradėjo net bijoti dėl Januškos "šposų".

—Nesakai?!—sušuko įpykęs vyras ir atlaužė antro vamzdžio gaiduką.

Moteriškė blaškėsi visiškai nustojusi sąmonės, ir ne-buvo galima suprasti, ką ji murma.

(Bus daugiau)

Mamytė lab ai dėkinga

Mamytės gimtadienio pro-ga užrašiau jai "Keleivį." Ji labai dėkinga ir sako: "Gera mano dukrelė, la-bai gera! Kad visos dukre-lės būtų tokios geros ir sa-vo mamytėms užrašytu 'Ke-leivį.' Aš skaitau naudingus patarimus Moterų Skyriu-se, skaitau kitus įdomius straipsnius ir žinias. Man labai patinka 'Keleivis'—ačiū, dukrele, ačiū..."

Sesės-dukrelės, kodėl jums taip nedaryti? Už 4 dolerius "Keleivis" kas savaitę lankys jūsų ma-mytes per čielus metus! Jos bus dėkingos, kaip yra dėkinga mano mamytė. Adresuokit taip:

Keleivis

636 E. Broadway. Sa. Boston 27, Mass.

